

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14 и 43/14), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ
ПРИ ТРУЕЊА КАЈ ДЕЦА

Член 1

Со ова упатство се пропишува медицинско згрижување при труења кај деца преку практикување на медицина заснована на докази.

Член 2

Начинот на згрижување при труења кај деца е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност труења кај деца, по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот, може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на третманот, при што од страна на докторот тоа соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на неговото донесување.

Бр. 07-3016/1
12 март 2014 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Годоров

ТРУЕЊА КАЈ ДЕЦА

МЗД Упатство
14.1.2011

- Основни податоци
- Преваленца
- Мерки на местото на труење
- Справување со ризикот
- Прва помош при сомнение за значајно токсиколошко труење

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

- Супстанции кои се опасни дури и во мали количини се нафтени продукти (јагледороди) за респираторниот тракт, супстанции кои се користат како замена за алкохолот, високо корозивни супстанции, како и некои адултни лекови.
- Настан во кој се случило труење, но имал среќен крај, нуди можност за советување на родителите за превентивните мерки во иднина. Сите опасни супстанции што се користат во домаќинството треба да се чуваат на места што не се достапни за децата. Чувањето на медицински јаглен дома ќе го забрза почетокот на третманот барем за 15-30 минути, што може да биде посебно значајно во однос на развојот на симптомите и прогнозата.

ПРЕВАЛЕНЦА

- Нормалниот развој на детето има фаза во која тоа сè става во уста. Затоа, многу често се сомневаме на труење, но опасните ситуации се ретки.
- Од училишна возраст понатаму труењата кај децата наликуваат на оние кај возрасните и се асоцирани со експериментирање и употреба на опојни супстанции. Можни се и обиди за самоубиство.

МЕРКИ НА МЕСТОТО НА ТРУЕЊЕТО

1. Минимизирајте ја акутната опасност- испразнете ја устата и отстранете ја отровната супстанција подалеку од детето.
2. Итна прва помош- проверете ја проодноста на дишните патишта и циркулацијата.
3. Откријте што предизвикало труење- состав, име, хемиски особини.
4. Проценете ја количината на отровот- дали детето проголтало нешто, проценете ја минималната и максималната количина.
5. Прва помош за труење- превенција на апсорпцијата на отровот.
6. Ако симптомите се тешки, веднаш побарајте медицинска помош.
7. Ако е можно, понесете го отровот и неговата кутија за да му го покажете на медицинскиот персонал.

СПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ

- Утврдете за каква супстанција станува збор и колку детето ингестирало.
- Некои заболувања (пика, развојни абнормалности) се причина поради која детето почесто внесува значајна количина на несоодветни супстанции.
- За време на играта децата може меѓусебно да се нахранат со лекови или со растенија во поголема количина од онаа која доброволно би ја конзумирале.

- Информацијата за токсичноста на одредена супстанција и мерките што треба да се преземат се достапни во националните информативни центри за труења, види погоре.
- Само многу малку супстанции, како вдишани јаглеводороди или корозив или иритант во уста или во око, предизвикуваат симптоми кои се јавуваат веднаш.

ПРВА ПОМОШ ПРИ СОМНЕНИЕ ЗА ЗНАЧАЈНО ТОКСИКОЛОШКО ТРУЕЊЕ

- Ако отровот е земен преку уста, првата линија на третман се состои од давање на активен медицински јаглен, со цел да се редуцира апсорпцијата на отровот.
 - Дозата на активниот медицински јаглен кај децата е 1-(2) g/kg (кај адулти 50-100g).
 - Активниот јаглен не е ефикасен во врзувањето на некои супстанции, како железото и продукти што содржат алкохол. Во ваков случај, треба да се направи гастрична лаважа или да се предизвика повраќање со микстура од ипекакуана (во некои земји само со посебна дозвола). Изборот на третманот зависи од ингестираната супстанција и кој метод ќе се смета за најсоодветен ќе зависи од брзината И од сигурноста.
 - Активираниот медицински јаглен го врзува отровот веднаш и затоа ја редуцира апсорпцијата сигнификантно поефикасно од миксурата од ипекакуана, но ефектот се намалува доколку третманот започне подоцна.
- Колку порано ќе се применат мерките за редуција на апсорпцијата по ингестијата, толку ќе бидат поефикасни. Задоцнување од само 30 минути може да биде пресудно. Затоа е подобро да се даде активираниот медицински јаглен колку е можно побргу по инцидентот отколку тоа да се одложи до доаѓањето во болница.
- Ако ингестираната супстанција е корозив или деривати на нафта, медицински јаглен не треба да се дава, ниту да се предизвикува повраќање.
- Секој отров на кожата или на очите треба да се исплакне со големи количини на вода.

РЕФЕРЕНЦИ

1. Kalle Hoppu Article ID: ebm01003 (029.025)© 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 14.1.2011, www.ebm.guidelines.com**
2. **Упатството треба да се ажурира еднаш на 3 години.**
3. **Предвидено е следно ажурирање до 2015 година.**